

Industri locomotiver og dansk økonomi

Fhv. finansminister Palle Simonsen

Det har inden for det seneste år kunnet konstateres, at en række danske virksomheder er gået i perspektivrigt samarbejde, således at de bedre kan måle sig med de store konkurrenter i udlandet.

Denne udvikling markerer, at erhvervslivet har viljen til at ruste sig mod de kommende års udfordringer og giver grund til optimisme. Regeringen har efterlyst og fremmet en sådan udvikling gennem flere år, bl.a. henset til behovet for øget vækst i eksporterhvervene.

Det er samtidig positivt, at der i erhvervsdebatten og hos de fleste politiske partier er forståelse for, at denne udvikling er nødvendig for at styrke erhvervslivets forskning, produktion og eksport. Der kan konstateres et klimaskifte, således at både store og små virksomheder ses som positive drivkræfter i samfundsøkonomien.

Behov for flere store virksomheder

Det er et velkendt træk ved den danske industristruktur, at danske virksomheder i international målestok er af relativ beskeden størrelse.

I forhold til andre mindre europæiske lande har dansk industri imidlertid ikke en markant overvægt af små virksomheder. Det markante træk er derimod snarere, at de store og mellemstore danske virksomheder inden for industrien, der tegner sig for 2/3 af industriens værditilvækst og 3/4 af ekspor-

ten, ikke er blevet rigtigt store set i international sammenhæng.

Fraværet af store industrikoncerner giver dansk industri nogle handicaps, der forstærkes af, at de seneste års internationale udvikling har begunstiget stordrift. Det må således erkendes, at dansk erhvervsliv kun vil kunne stå distancen i den skærpede internationale konkurrence, hvis vi får flere store virksomheder og flere samarbejdende virksomheder.

Dette gælder ikke mindst i forbindelse med udnyttelse af de nye vækstmuligheder i EFs Indre Marked. Skabelsen af det store, fælles marked vil bl.a. muliggøre, at virksomheder fra lande med et begrænset hjemmemarked i langt større udstrækning får mulighed for at udnytte stordriftsfordele i produktion, forskning og udvikling samt markedsføring. Dette giver danske virksomheder nogle muligheder, der imidlertid næppe kan udnyttes fuldt ud uden større enheder, idet kravene på de europæiske markeder er store.

Flere store virksomheder vil endvidere kunne bidrage til at gøre dansk eksport mere fremtidsorienteret. Store virksomheder vil bedre kunne gøre sig gældende på de internationale højvækstmarkeder, hvor der stilles store krav til virksomhedernes investeringer og forsknings- og udviklingsindsats.

Større virksomheder vil generelt bidrage til at øge erhvervenes forsknings- og udviklingsindsats. Som det blev påvist i »Redegørelse om den offentlige sektor 1988« må

dansk erhvervslivs forskningsefterslæb i forhold til udlandet bl.a. tilskrives, at vi mangler industrilokomotiver som har tilstrækkelige ressourcer.

Denne udvikling vil også give de små og mellemstore virksomheder nye vækstbetingelser. De vil via underleverancer og andre samarbejdsflader med de store virksomheder lettere kunne overvinde vækstbarrierer i forbindelse med eksport, forskning og udvikling og markedsføring. Store virksomheder fremmer også muligheden for at bevare den brede underskov af mindre virksomheder, som fremmer dynamikken og mangfoldigheden i erhvervsudviklingen.

Strukturtilpasning

Det er derfor væsentligt for dansk økonomi, at der gennem fusioner eller anden form for virksomhedssamarbejde etableres flere industrilokomotiver i dansk erhvervsliv. Herved kan ressourcerne samles om at videreudvikle eksisterende markedspositioner og opbygge nye styrkepositioner, der kan føre til større eksport og beskæftigelse.

Det må imidlertid samtidig understreges, at en sådan strukturtilpasning tager tid og måske på grundlag af virksomhedernes egne behov og afgørelser.

Som led i en strukturtilpasning spiller den finansielle sektor selvsagt også en vigtig rolle med hensyn til at formidle den nødvendige kapital mv. til virksomhederne. Det er derfor af stor betydning, at kapitalmarkedet fungerer effektivt og fremmer den nødvendige strukturudvikling. Også i den finansielle sektor vil der være behov for fusioner, således at vore virksomheder kan få løst deres finansielle behov.

Det vil dog være forkert, bl.a. ud fra hensynet til pensionsopsparingen at tillægge de in-

stitutionelle investorer et særligt ansvar for strukturtilpasningen, f.eks. i forhold til pengeinstitutterne.

Fusioner og virksomhedssamarbejde kan iøvrigt ikke alene ske på national basis, men også gennem internationalt virksomhedssamarbejde, f.eks. ved joint ventures med udenlandske virksomheder.

I den forbindelse må ikke overses de muligheder, der ligger i at tiltrække udenlandsk kapital og know-how til Danmark. Det er derfor positivt, at tidligere tiders fordomme vedrørende udenlandske investeringer synes at være på retur. Erfaringerne viser, at udenlandske investeringer giver et positivt bidrag til den erhvervsmæssige udvikling. Dette er også baggrunden for, at Regeringen har iværksat en kampagne for at tiltrække japanske og amerikanske højteknologivirksomheder til Danmark.

Styrket erhvervsklima

Regeringen lægger stor vægt på, at der tilvejebringes gode rammer for virksomhedernes udvikling og strukturtilpasning. Sidstnævnte vedrører ikke alene tilpasninger af virksomhedsstrukturen, men også behovet for at skabe en bedre balance mellem den offentlige og private sektor. Industrien udgør en relativt mindre del af økonomien i Danmark end i en række andre europæiske lande. Uden et stærkere erhvervsliv vil vi ikke kunne opretholde den høje levestandard.

Dette danner også baggrunden for Regeringens forslag om at gennemføre de strukturændringer af skattesystemet, på arbejdsmarkedet og i den offentlige sektor, som er nødvendige for at løse balanceproblemerne og for at klare tilpasningen til EFs indre marked. Lønudviklingen må således holdes i ro, og opsparingen øges, bl.a. for at muliggøre lavere rente og øgede investeringer.

Det er min forventning, at vi i de næste år vil se flere sammenslutninger og et øget samarbejde mellem små og store virksomheder. Hvis vi sikrer et gunstigt økonomisk og erhvervsmæssigt klima for denne udvikling, vil dansk økonomi komme 90'ernes udfordringer godt i møde.